

7/32933 GK 12

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Mevzuat Genel Müdürlüğü

Sayı : E-56020453-610-1491-6891/9500
Konu : Yazılı soru önergesi

20 / 01 / 2025

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı ifadeli, 03/09/2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1691507 sayılı yazı.

İlgi yazınız ekinde alınan, Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren tarafından Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/32933 Esas Nolu soru önergesine ilişkin, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99. maddesi uyarınca hazırlanan cevap ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Yılmaz TUNÇ
Bakan

EK:
Soru önergesi cevabı (1 adet)



T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Mevzuat Genel Müdürlüğü

Sayı : E-56020453-610-1491-6898/9507
Konu : Yazılı soru önergesi

20 / 01 / 2026

Sayın Serhat EREN
Diyarbakır Milletvekili
TBMM

Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/32933 Esas Nolu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

I- A) Anayasanın "Zorla çalıştırma yasağı" kenar başlıklı 18. maddesinde, hiç kimsenin zorla çalıştırılmayacağı, angaryanın yasak olduğu; şekil ve şartları kanunla düzenlenmek üzere hükümlülük veya tutukluluk süreleri içindeki çalışmaların; olağanüstü hallerde vatandaşlardan istenecek hizmetlerin; ülke ihtiyaçlarının zorunlu kıldığı alanlarda öngörülen vatandaşlık ödevi niteliğindeki beden ve fikir çalışmalarının, zorla çalıştırma sayılmayacağı,

B) 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun;

1- "Hükümlülerin çalıştırılması" kenar başlıklı 29. maddesinin birinci fıkrasında, kurum hekimi tarafından ruhsal ve bedensel olarak sağlıklı olduğu belirlenen meslek sahibi olmayan hükümlüler ile meslek sahibi olan isteklilerin, kurum imkânları ölçüsünde belirlenen ücret karşılığında atölye veya işyurtlarında çalıştırılabileceği; ikinci fıkrasında, çalıştırmanın amacının, hükümlülerin salıverilmelerinden sonra yaşamlarını sürdürecektir meslek ve sanatları öğrenmelerini sağlamak, çalışma ve üretme isteklerini geliştirmek veya güçlendirmek olduğu, çalıştırmada hükümlünün yeteneği, becerisi, eğilimi, zihinsel ve bedensel durumlarının göz önünde bulundurulacağı hükümlerine yer verildiği malûmlardır.

2- "Açık ceza infaz kurumları" kenar başlıklı 14. maddesinin beşinci fıkrasının (b) bendinde, doğrudan açık ceza infaz kurumuna alınanlar dahil olmak üzere bu kurumlarda bulunan hükümlülerden; kınamadan başka bir disiplin cezası alıp, bu cezası kesinleşmiş olanlar veya asayiş ve düzenin sağlanması amacıyla disiplin cezası kesinleşmemiş olsa bile eylemi kurum düzeni ya da kişi güvenliği bakımından tehlike oluşturanların idare ve gözlem kurulu kararıyla kapalı ceza infaz kurumlarına gönderileceği,

Hükümlerine yer verildiği malûmlardır.

Bu çerçevede hükümlülerin çalıştırılması, anılan mevzuat hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir.

II- 5275 sayılı Kanunun 37. maddesinin birinci fıkrasında, kurumda, düzenli bir yaşamın sürdürülmesi, güvenliğin ve disiplinin sağlanması bakımından kanun, yönetmelikler ile idarenin uyulmasını emrettiği veya gerekli kıldığı davranış ve tutumlar, kusurlu olarak ihlâl edildiğinde, hükümlüler hakkında eylemlerinin niteliği ile ağırlık derecesine göre Kanunda belirtilen disiplin cezalarının uygulanacağı hükmü yer almaktadır.

Kanunun 38. maddesinde hükümlü ve tutukluların belirtilen kurallara uymamaları hâlinde uygulanabilecek disiplin cezalarına yer verilmiş olup, 39 ilâ 44. maddelerinde disiplin



T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Mevzuat Genel Müdürlüğü

cezalarının niteliği, uygulanma usulleri ile bu cezaları gerektiren eylemler, 47 ve 48. maddelerinde ise disiplin cezasını gerektiren eylemlerin tekrarı halinde belirlenecek disiplin cezaları ile disiplin cezalarının soruşturulması, infaz edilmesi ve kaldırılması usulleri düzenlenmiştir.

Ayrıca hükümlü ve tutukluların kurum idaresinin kendileriyle ilgili her türlü disiplin işlemine karşı infaz hâkimliği nezdinde şikâyet, infaz hâkimliği kararlarına karşı ise ağır ceza mahkemesi nezdinde itiraz hakkı bulunduğu malûmlardır. Bu şekilde bağımsız yargı denetiminden geçerek kesinleşen disiplin cezası kararları infaz edilmekte olup bu kararların uygulanmasında herhangi bir keyfilik söz konusu değildir.

III- 5275 sayılı Kanunun, "Öğretimden yararlanma" kenar başlıklı 76. maddesinin birinci fıkrasında, açık ceza infaz kurumları ile çocuk eğitimevlerinde bulunan hükümlülerin tüm öğretim türlerinden, diğer ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlülerin ise kurum içinde verilebilen yaygın, dışarıdan ve açık öğretim programlarından yararlanmalarının sağlanacağı; ikinci fıkrasında, kapalı ceza infaz kurumunda bulunan hükümlülerin, kurum içinde açılan örgün öğretim programlarına kurum disiplin, düzen ve güvenliğini tehlikeye düşürmeyecek şekilde, kurumsal kapasite ve imkânların uygunluğu ölçüsünde devam edebileceği ve yaş, eğitim düzeyi, engellilik durumu, sosyal ve ekonomik durum ile benzeri ölçütlere göre ihtiyacı olan hükümlülere öncelik verileceği; üçüncü fıkrasında, kayıtlı olduğu eğitim kurumlarının ilgili mevzuatına göre gerekli şartları taşıyan ve kapalı ceza infaz kurumunda bulunan hükümlülerin sınavlarının, kişi ve kurum güvenliği ile kurum disiplin ve düzeninin bozulmasını önleyici tedbirler alınarak aşağıda belirtilen usule göre ceza infaz kurumu içinde yapılacağı, buna göre hükümlülerin kayıtlı oldukları ortaöğretim, ön lisans, lisans ve benzeri öğretim programları kapsamındaki sınavlar ile mesleki yeterlilik gibi yazılı veya sözlü sınavlarının, ilgili kurum ile koordinasyon sağlanarak öncelikle çevrim içi, bunun mümkün olmaması halinde ise ilgili eğitim kurumu görevlisinin gözetiminde yüz yüze yapılacağı ve hükümlülerin merkezi sınavlar ile açık öğretim kurumları sınavlarına, sınav merkezi olarak belirlenen ceza infaz kurumlarında katılacağı; dördüncü fıkrasında, kurum ve kuruluşlar ile üniversitelerin, sınavlara ilişkin olarak üçüncü fıkrada belirtilen konularda gerekli düzenlemeleri yapmak ve tedbirleri almakla yükümlü oldukları; beşinci fıkrasında, açık ceza infaz kurumları ile çocuk eğitimevlerinde bulunan hükümlülerin öğretimden yararlanması veya sınavlara katılmasının, hükümlünün; başarısız olması, devamsızlık göstermesi, eğitim ve sınav alanlarında bu Kanunda yazılı disiplin cezasını gerektiren eylemlerden birini gerçekleştirmesi veya öğretim programının ceza infaz kurumunun işleyişine yer ve zaman itibarıyla uygun olmaması halleri dışında engellenemeyeceği hükümlerine yer verildiği malûmlardır.

IV- Soru önergesinde istenilen ayrıntıda bilgi sunulamamakla birlikte, Ülkemizdeki ceza infaz kurumlarında barındırılan tutuklu ve hükümlülerin öğrenim durumlarına göre dağılımına ilişkin istatistiklere Bakanlığımız Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün "<https://www.cte.adalet.gov.tr>" adresli internet sitesinden ulaşılması mümkün olabilecektir.

V- Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığıyla yapılan yazışmaya verilen 13/11/2025 tarihli cevapta;

A) Soru önergesinde adı geçen hükümlünün Diyarbakır Açık Ceza İnfaz Kurumunda barındırılmaktayken Dicle Üniversitesi İletişim Fakültesinde örgün eğitim gördüğü ve 2024-2025 yılı öğrenim dönemini tamamladığı, yaz tatili döneminde ise staj ya da yaz okulu gibi devam eden bir eğitim sürecinin bulunmadığı,



T.C.
ADALET BAKANLIğI
Mevzuat Genel M¼d¼rl¼đ¼

B) "Genç ve Yetişkin Hükümlü ve Tutukluların Eğitim ve İyileştirilme İşlemleri ve Diğer Hükümler" konulu, 27/07/2007 tarihli ve 46/1 Nolu Genelgenin "Eğitim-Öğretim Çalışmaları" başlıklı Dördüncü Bölümünün "F- Yüksek Öğretim Çalışmaları" kısmının dördüncü fıkrasının (d) bendinde öğrencinin, yaz tatili ile ara tatillerde, gerekli görülmesi hâlinde işyurdu çalışmalarına katılmalarının sağlanacağı hükmü gereğince adı geçen Kurum İdare ve Gözlem Kurulu kararıyla iş kollarında çalıştırılması yönünde karar alındığı ve kararın adı geçene tebliğ edildiği, ancak hükümlünün görevli personele yönelik uygunsuz sözler söyleyerek çalışmayacağını bildirdiği, diğer hükümlüleri de bu yönde etkilemeye çalıştığı, ayrıca raporlu olması durumunda çalıştırılmasının söz konusu olmadığı,

Olaya ilişkin olarak Kurum Disiplin Kurulu tarafından başlatılan idarî soruşturma sonucunda adı geçen hükümlünün disiplin cezasıyla cezalandırılmasına karar verildiği, bunun üzerine 5275 sayılı Kanununun 14. maddesinin beşinci fıkrasının (b) bendi gereğince Kurum İdare ve Gözlem Kurulunun kararıyla 30/10/2025 tarihinde Diyarbakır 2 Nolu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna iade edildiği ve hâlen bu Kurumda barındırıldığı,

- C) Kurumda tüm iş ve işlemlerin mevzuat hükümlerine uygun olarak yürütüldüğü,
Ç) Soru önergesinde belirtilen aksi yöndeki iddiaların gerçeği yansıtmadığı,
Bildirilmiştir.
Bilgilerinize sunulur.



Yılmaz TUNÇ
Bakan

